

Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Prezydenta RP z wystąpieniem w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Zwrócił on uwagę na zagadnienia, które jego zdaniem wymagają zmian legislacyjnych:

I. Niewłaściwie określonego katalog osób uprawnionych do skorzystania z darmowych porad prawnych. W katalogu beneficjentów pominięto:

- osoby niepełnosprawne i ciężko chore,
- osoby pobierające świadczenia rentowe,
- osoby samotnie wychowujące dzieci,
- osoby dotknięte przemocą domową,
- ofiary przestępstw,
- osoby bezrobotne,
- osoby bezdomne,
- lokatorów kamienic zwracanych w wyniku roszczeń reprivatyzacyjnych,
- cudzoziemców,
- osoby osadzone w zakładach karnych (które siłą rzeczy mają najbardziej utrudniony dostęp do informacji prawnej).

II. Limit dochodowy przyjęty w ustawie wyklucza te grupy społeczne, które z uwagi na sytuację materialną nie są uprawnione do skorzystania ze świadczeń pomocy społecznej (w konsekwencji również z nieodpłatnych porad prawnych), ale jednocześnie ich sytuacja materialna uniemożliwia skorzystanie z odpłatnych porad świadczonych przez adwokatów lub radców prawnych w kancelariach.

Podstawowym kryterium warunkującym uzyskanie darmowej pomocy prawnej mogłoby być kryterium dochodowe – każdorazowo weryfikowane za pomocą np. ostatniego zeznania rocznego PIT. W dalszej kolejności należałoby rozważyć objęcie ustawą grupy osób, które mogłyby uzyskać pomoc bez względu na uzyskiwany dochód.

III. Zbyt wąsko został w ustawie określony zakres przedmiotowy – ustawa nie przewiduje możliwości uzyskania porady na etapie sądowym oraz nie przewiduje możliwości sporządzenia pism w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowoadministracyjnym.

IV. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej nieodpłatnej pomocy prawnej udziela się osobie uprawnionej osobiście, z wyłączeniem środków komunikowania się na odległość. Rozwiązanie to nie wydaje się zdaniem Rzecznika trafne, ponieważ uniemożliwia udzielenie porady prawnej lub obywatelskiej np. osobom starszym, niepełnosprawnym czy osadzonym. Ponadto, osoby z mniejszych miast, czy też zamieszkujące tereny wiejskie mają realnie mniejszą możliwość osobistego udania się do punktu pomocy prawnej.

V. Kolejna uwaga dotyczy miejsca, gdzie świadczona jest pomoc prawna – większość punktów działa w starostwach, urzędach gminy lub siedzibach miejskich ośrodków pomocy społecznej. Osoby będące w konflikcie z urzędem i szukające w związku z tym porady prawnej, nierzadko obawiają się przyjść po pomoc, albowiem automatycznie kojarzą, iż prawnik działający w ramach programu pracuje na zlecenie

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: sobota, 15, lipiec 2017 20:55

Katarzyna Liszka-Michałka

Odśłony: 945

urzędu lub jest od niego zależny. Również to zagadnienie wymaga rozważenia z uwagi na małą ilość osób zgłaszających się po porady.

VI. Warto też, zdaniem Rzecznika, ponownie rozważyć włączenie do systemu studenckich poradni prawnych, a także poradnictwa obywatelskiego, rozumianego jako metoda wspierania osób w poszukiwaniu rozwiązań ich problemów poprzez udzielanie porad i informacji o prawach i obowiązkach obywatela oraz pomoc w wyborze optymalnego rozwiązania w oparciu o analizę sytuacji, przedstawienie różnorodnych ścieżek postępowania i zobaczenie ich konsekwencji.

VII. Należałoby rozważyć także wprowadzenie tzw. instytucji pierwszego kontaktu – kiedy pierwsze spotkanie odbywa się z osobą (niekoniecznie prawnikiem), która wstępnie rozpoznałaby problem, a następnie wskazywałaby jakie kroki podjąć i do kogo się udać w pierwszej kolejności. Wypracowanie spójnego i sprawnego systemu informacji prawnej i obywatelskiej jest przedsięwzięciem, które wymaga długoletniego planowania, praktyki, a przede wszystkim szeroko zakrojonej akcji informacyjnej.

Rzecznik zwrócił się do Prezydenta z prośbą o ustosunkowanie się do zagadnień poruszonych w wystąpieniu. W szczególności, poprosił o wskazanie kierunków i zakresu zmian w ustawie, planowanych w ramach zapowiadanych prac legislacyjnych.

Źródło: www.rpo.gov.pl